

Paziņojuma par vēlētāju reģistrāciju Eiropas Parlamenta vēlēšanām uztveres vērtējums

Pētījuma apraksts

Pētījuma norises laiks: 2004. gada marts

Pētījuma metode: grupu diskusijas

Pētījuma mērķi:

- (1) testēt paziņojuma par vēlētāja reģistrāciju Eiropas Parlamenta vēlēšanām tekstu, tā jēdzienisko uztveramību un viennozīmīgumu;
- (2) apzināt ieteikumus minētā paziņojuma pilnveidošanai;
- (3) noskaidrot minētā paziņojuma vēlamā grafiskā noformējuma iezīmes.

Pētījuma mērķa grupas:

- (1) gados jauni LR pilsoņi, kuri nedzīvo deklarētajā dzīvesvietā;
- (2) vecāka gadagājuma LR pilsoņi, kuri dzīvo deklarētajā dzīvesvietā.

Grupu diskusiju skaits: divas.

Grupu diskusiju valoda: latviešu valoda

Grupu diskusiju vieta: Rīga un Valmiera

Diskusiju ilgums: 50 minūtes katra

Diskusiju laiks: 2004. gada 2. - 4.marts

Pētījuma galvenie secinājumi

Pētījumā tika izmantots paziņojuma par vēlētāja reģistrāciju Eiropas Parlamenta vēlēšanām (turpmāk tekstā - paziņojums) teksts, ko iesniedza Centrālā vēlēšanu komisija. Tas bija sastādīts latviešu valodā un tā garums – 996 rakstu zīmes.

Pētījuma gaitā tika iegūti nozīmīgi secinājumi gan par paziņojuma informatīvo piesātinātību, gan par trūkstošo informāciju, gan arī par ieteicamo paziņojuma grafisko noformējumu.

Vairāki pētījuma dalībnieki norādīja, ka paziņojuma stils ir pārāk lietišķs, pat kategorisks, netieši paģērot ierašanos uz vēlēšanām. Šie pētījuma dalībnieki apgalvoja, ka to varētu mainīt, teksta sākumā sasveicinoties un izvēloties draudzīgāku izteiksmes veidu.

Ņemot vērā to, ka Eiropas Parlamenta vēlēšanas Latvijā notiek pirmo reizi un tās norisināsies pēc atšķirīgiem vēlētāju reģistrācijas noteikumiem, vecākā gadagājuma dalībnieki norādīja, ka paziņojumā būtu vēlams iekļaut īsu informāciju par šīm izmaiņām.

Paziņojumā tiks norādīts katra vēlētāja vēlēšanu iecirknis. Dalībnieki apgalvoja, ka būtu nepieciešams uzsvērt, ka bez īpašiem pasākumiem šis vēlētājs drīkst balsot tikai norādītajā iecirknī.

Lielu apjukumu gandrīz visu dalībnieku vidū radīja vēlētāja kārtas numura minēšana iecirkņa vēlētāju sarakstā. Pirmkārt, tas radīja minējumus, ka nobalsot varēs tikai rindas kārtībā un, savu kārtu zaudējot, vairs nebūs iespējams nobalsot. Otrkārt, dalībniekiem nebija saprotams, kāpēc viņiem būtu nepieciešama šāda informācija. Treškārt, viņiem nebija saprotams, vai viņiem būtu jāzin savs kārtas numurs, dodoties balsot. Ja vēlētāja kārtas numurs ir nepieciešams tikai vēlēšanu dienā, dalībnieki ieteica paziņojumā iekļaut lūgumu ņemt šo paziņojumu līdz uz iecirkni, bet pašu kārtas numuru norādīt bez īpašiem skaidrojumiem paziņojuma lapas perifērijā.

Tikai ar lielām grūtībām dalībnieki spēja izlobīt no paziņojuma teksta, ka ir iespēja nobalsot par Eiropas Parlamenta kandidātiem vēl pirms 12.jūnija. Tāpēc izskanēja aicinājumi to skaidri norādīt paziņojumā, kā arī aprakstīt iepriekšējās balsošanas procedūru no vēlētāja viedokļa. Tāpat būtu vēlams informēt pilsoņus par to, kā rīkoties, ja viņi vēlēšanu laikā atradīsies ārvalstīs un nespēs izmantot iepriekšējās balsošanas iespēju.

Tie dalībnieki, kuri nedzīvo savās deklarētajās dzīvesvietās, norādīja, ka jēdziens "pašvaldības dzīvesvietas deklarēšanas iestāde" ir pārāk smagnējs un nesaprotams. Viņi ieteica paziņojuma tekstā precizēt iecirkņa pārreģistrēšanas procedūru, norādot to, kam būtu jāadresē attiecīgais iesniegums, kam un kādā

veidā tas būtu iesniedzams, kā arī kādi dokumenti ir nepieciešami šim procesam.

Absolūtais vairākums diskusiju dalībnieku uzsvēra, ka nav saprotams, vai piesūtītais paziņojums ir jāņem līdzi uz vēlēšanu iecirkni vēlēšanu dienā. Tāpat viņi norādīja, ka paziņojumā nav norādīts, kādi dokumenti jāņem līdzi. Šāda informācija ir svarīga, jo Eiropas Parlamenta vēlēšanas Latvijā notiek pirmo reizi un pilsoņiem ir ļoti virspusējs priekšstats par procedūru.

Apspriežot paziņojuma grafisko noformējumu, dalībnieki vienprātīgi norādīja, ka tam ir jārada iespaids par paziņojuma nozīmīgumu un jāizceļ tas citu vēstuļu vidū. Par ļoti būtisku elementu vairāki dalībnieki atzina Latvijas ģerboņa esamību uz šī paziņojuma. Gados jaunākie dalībnieki norādīja, ka būtu mērķtiecīgi izmantot arī Eiropas Savienības, Eiropas Parlamenta vai tā vēlēšanu logotipu šai paziņojumā. Vēl citi ieteica izmantot Latvijas karoga krāsas paziņojuma ārpusē, galveno paziņojuma tekstu drukājot uz balta fona.

Daži dalībnieki arī norādīja, ka arī paziņojumam lietotais papīrs norāda uz tā nozīmīgumu. Tāpēc tika ieteikts izmantot biezāku nekā parasto (80 g/m²) papīru.

Tāpat tika apgalvots, ka ir nepieciešams skaidri norādīt, kura valsts institūcija ir sūtījusi šo materiālu.

Gados vecākie dalībnieki norādīja, ka viņiem nav pieejama internetā pieejamā informācija, bet telefona sarunas (īpaši jau tālsarunas) ir visai dārgas. Tāpēc viņi iesaka izveidot bezmaksas informatīvo tālruni, lai būtu iespējams saņemt informāciju par Eiropas Parlamenta vēlēšanām.

Ieteikumi

Ņemot vērā diskusiju dalībnieku paustās attieksmes, ir iespējams formulēt vairākus priekšlikumus paziņojuma tekstam un noformējumam. Svarīgākie no tiem būtu:

- 1) mīkstināt paziņojuma sausi oficiālo stilu un nedaudz personalizēt tā tekstu;
- 2) īsi informēt par izmaiņām Eiropas Parlamenta vēlēšanu kārtībā, salīdzinot ar Saeimas un pašvaldību vēlēšanām;
- 3) uzsvērt to, ka vēlētājs drīkst balsot tikai norādītajā iecirknī vai arī viņam ir

jāpārreģistrējas citā iecirknī;

- 4) precizēt iecirkņa pārreģistrēšanas procedūru, norādot to, kam būtu jāadresē attiecīgais iesniegums un kādi dokumenti ir nepieciešami;
- 5) paziņojumā tiešāk norādīt, ka ir iespējama iepriekšēja balsošana;
- 6) informēt par rīcību gadījumos, ja pilsonis ilgstoši atrodas ārvalstīs un nevar izmantot iepriekšējo balsošanu Latvijā;
- 7) izvērtēt vēlētāja kārtas numura nepieciešamību paziņojumā;
- 8) norādīt, vai paziņojums un citi dokumenti ir jāņem līdzi uz vēlēšanu iecirkni;
- 9) norādīt institūciju, kura izsūta paziņojumu;
- 10) paziņojuma noformējumā izmantot LR ģerboni un/vai Eiropas Parlamenta vēlēšanu logotipu;
- 11) paziņojumu drukāt uz biežāka papīra;
- 12) izveidot bezmaksas tālruni informācijas sniegšanai par Eiropas Parlamenta vēlēšanu procedūru.

Pielikums. Paziņojuma paraugs

Vēlētāja vārds, uzvārds,
personas kods,
adrese
Rīgā 2004. gada _____

Saskaņā ar Vēlētāju reģistra likumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde informē, ka Jūs esat reģistrēts š.g. 12.jūnija Eiropas Parlamenta vēlēšanām:

Jūsu vēlēšanu iecirknis Nr. XXXX
vēlēšanu iecirkņa adrese
objekta nosaukums (piem., kultūras nams)
Jūsu kārtas numurs iecirkņa vēlētāju sarakstā XXXX

Vēlēšanu iecirkņa darba laiks vēlēšanu dienā š.g.12.jūnijā no plkst. 7.00 līdz 22.00.

Vēlēšanu iecirkņa darba laiks iepriekšējās balsošanas dienās - š.g. 9., 10. un 11.jūnijā pašvaldības vēlēšanu komisijas noteiktajā laikā ne mazāk kā 4 stundas dienā.

Ja vēlaties balsot citā vēlēšanu iecirknī, iesniegums par vēlmi mainīt vēlēšanu iecirkni jāiesniedz personīgi jebkurai pašvaldībai vai pašvaldības dzīvesvietas deklarēšanas iestādei līdz š.g. 13. maijam.

Papildu informācija par vēlēšanu iecirkņiem, to darba laiku un balsošanas kārtību pa informatīvo tālruni 7XXXXXX vai Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā internetā www.cvk.lv .

Dokuments sagatavots elektroniski un ir derīgs bez paraksta.
Informācija sagatavota sadarbībā ar Centrālo vēlēšanu komisiju.